

staar i Befolkningens Øjne i en noget skærende Modsætning til de Nedskæringsbestræbelser, som udfoldes overfor andre Menneskers Indtægter.

Men Befolkningens politiske Opfattelse af, hvad Tiden kræver, er sikkert ikke nær saa omskiftelig som de skiftende Regeringspartier, der skulde være Befolkningens Spejlbillede, lader formode. Sandhedskærnen i Folketingsparlamentarismen er jo den, at den siddende Regering gerne skulde være et nogenlunde paalideligt Udtryk for, hvad man kalder Folkevillien, i hvert Fald hvad de store Retningslinier angaar. Saa længe et enkelt politisk Parti har absolut Flertal baade i Repræsentationen og blandt Vælgerne, gaar det let nok, og det enevældige Flertal har da ogsaa forholdsvis let ved at vise den Retfærdighed overfor de uskadelige Mindretal at indrømme dem en forholdsmæssig tildelt Ret til at snakke med. Men Udviklingen til større Selvstændighed hos Vælgerne i Opfattelsen af politiske Spørgsmaal har ført til, at disse ikke længere vil nøjes med at have to politiske Baase at vælge imellem.

Det har atter ført til, at de hidtil konkurrerende store Partier ser sig skuffet i deres Haab om at opnaa, hvad de kalder Regeringsdygtighed. Det vil i det politiske Sprog ingenlunde sige, at de behøver at sidde inde med nogen som helst Dygtighed af nogen som helst Art, men kun det, at de er tilstrækkelig mange til at kunne sikre et Ja til Vedtagelse af de Love, gode eller daarlige, som Partiets lydige Tjenere, Ministrene, faar Tilhold om at forelægge i Forsamlingen.

Det er naturligt, at der under saadanne Forhold kan opstaa Krav om at faa en Landsregering i Stedet for de vekslende Partiregeringer. Min Opfattelse er imidlertid den, at der ikke vilde blive saa hyppige Regeringsskifter, hvis Regeringerne virkelig var gyldige Udtryk for Folkevillien, saaledes som den gennem en forbedret Valgordning kunde komme til Udtryk. Folket er nemlig meget mere stabilt, end Valgresultaterne lader formode. Vælgerne har saa at sige ingen Valgret. De har kun Stemmeret. Valgretten er forbeholdt Partiorganisationerne. Valgloven bærer det tydeligste Præg af at være lavet af de Personer, hvis Virksomhed Valgene netop skulde kontrollere.

Jeg maa maaske minde om en Udtalelse, som faldt fra et Medlem af dette Ting, som i sin Tid sad i Udvalget vedrørende Valgloven. Han sagde som saa: hvad skal vi med de smaa Partier? — det

var Bestemmelsen om de 10 000 Vælgere, det gjaldt. Dette „Vi“ udtrykker paa den tydeligste Maade, at det for Lovgiverne var Opgaven at konstruere en Valglov, hvorved Rigsdagsmændene i den siddende Rigsdag kunde bestemme, hvorledes den kommende skulde være. Hvis det var Vælgerne, der skulde det, saa vilde man ikke have kunnet bruge dette „Vi“.

Det er ogsaa en Forfalskning af Valglovens naturlige Opgave, naar man i Stedet for at lade den enkelte Vælger saa frit som muligt anvende sin Stemmeret til at stemme paa hvem han vil, lader Loven optræde som hans Formynder og f. Eks. værne ham imod Stemmespild, imod at spille sin egen Stemme — det kunde man overlade til ham selv —, eller man lader hans Frihed begrænse af Hensyn til det formentlig ønskelige i at kunne hekse et regeringsdygtigt Flertal frem af et eller andet Vælgermindretal.

Uden Hekseri lader der sig imidlertid i en lovgivende Forsamling skabe en Flertalsstemning for et Lovforslag og vel ogsaa, om saa skulde være, for Udpegningen af visse Ministeremner, selv om det ikke blev Udtryk for et absolut Flertals mest yderliggaaende Ønsker. Det kan nemlig ske gennem den subsidiære Afstemning, som finder Sted gennem den saakaldte Kvalitetsmetode. Derved kan man uden at behøve at ty til Forhaandsaftaler eller politiske Alliancer sikre sig ved enhver Afstemning at faa et Svar paa det Spørgsmaal, der stilles til Afstemningen, et Svar, der af Flertallet foretrækkes for enhver af de øvrige Muligheder, der er Valg imellem. Hvor denne Afstemningsmetode svigter — og der kan gives Tilfælde, hvor intet Forslag paa denne Maade kan faa Flertal sammenlignet med de øvrige, der er til Afstemning —, der viser Kvalitetsmetoden netop sin ubestikkelige Fornuftmæssighed og Retfærdighed, idet den hindrer Vedtagelsen af noget, som der ikke blandt de stemmeberettigede overhovedet er nogen Jordbund for at opnaa nogen som helst Enighed om. Og det at hindre en Lovs Vedtagelse kan virkelig i mange Tilfælde være meget nyttigere end det at sørge for at faa den vedtaget.

En retfærdigere Valgordning og en mere rationel Afstemningsmetode er imidlertid ikke nok til at sikre Demokratiet Gjenrejsning og raade Bod paa den Lede, der er vakt for Parlamentarismen. Som jeg antydede, er det ikke Ministerstormerierne alene, som Vælgerne er lede og kede af at være Vidne til, men maaske nok saa